

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

vyšší úroveň obtížnosti

CJVD11C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

ILUSTRÁČNÍ TEST

Maximální bodové hodnocení: 100 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

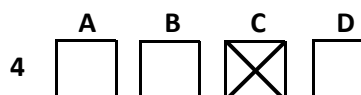
- Didaktický test obsahuje 47 úloh.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je 90 minut.
- Povolené pomůcky: pouze psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se body neodečítají.
- Odpovědi píšete do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

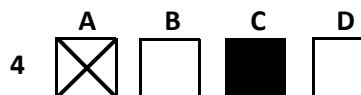
- Odpovědi zaznamenávejte modrou nebo černou propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.



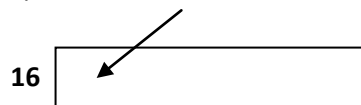
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvíte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačíte křížkem do nového pole.



- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.
- Pokud zakřížkujete více než jedno pole, bude vaše odpověď považována za nesprávnou.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi píšete čitelně do vyznačených bílých polí.



- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

© Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, 2011

Test i příslušný klíč správných řešení jsou do okamžiku uvolnění testu k volnému užití, tj. do 21. března 2011, určeny výhradně středním školám, a to pro účely zkušebního testování jejich žáků ve škole. Jakékoli zveřejnění či užití obsahu tohoto testu či příslušného klíče správných řešení, jakož i kterékoli jejich části v rozporu s tímto určením, bude považováno za porušení zákona č. 121/2000 Sb. v platném znění (autorský zákon).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

V rozmezí deseti až dvaceti minut poté, co Duponte vyslechl všechna fakta, která mu onen důstojník předal, případ vyřešil. Zesnulého otrávil madame Lafarge posledních chodem večeře. Z vraždy byla usvědčená, ale soucitná porota ji nakonec ušetřila trestu smrti.

(M. Pearl, Přízrak Edgara Allana Poea)

2 body

1 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je chyba ve skloňování?

- A) vyslechl všechna fakta
- B) posledních chodem večeře
- C) ji nakonec ušetřila trestu smrti
- D) rozmezí deseti až dvaceti minut

2 body

2 Který z následujících textů charakterizuje socialistický realismus?

- A) Jeho zakladatelem byl italský básník F. T. Marinetti. Stejně jako kubismus chtěl postihnout dynamismus moderního života. „Zapalte všechna muzea!“ zněla úvodní slova jednoho z Marinettiho manifestů. Hlásal naprostý rozchod s minulostí, se vši starou kulturou, chtěl utvořit umění jako předvoj zbrusu nového věku techniky. Ve verších se tak objevovala letadla, rakety, automobily.
- B) Pojem razil poprvé Antonín Matula, který tím pojmenoval Holečkovo konzervativně selské vidění světa. Právě monumentální Holečkovi Naši (poslední díl vyšel až v 1930) – s jejich oslavou selské tradice, půdy, národa, křesťanské víry a s jejich nedůvěrou k městské civilizaci a pokrokářství – se stali směru vzorem.
- C) Autory tohoto směru spojoval zájem o moderní civilizaci a v básnické praxi volný verš, jímž naznačovali rytmus moderního života. Ukazovali novou tvář, živelnou materiální i duchovní sílu města, hromadnost navzájem provázaných jevů a obrovské masy obyvatel. Za předchůdce směru platí Američan Walt Whitman a jeho Listy trávy, které přeložil již Vrchlický (pod názvem Stébla trávy, který se v češtině vžil).
- D) Směr měl být syntézou proletářské a avantgardní literatury, měl „pravdivě zobrazit realitu v jejím revolučním vývoji“. Hlavním tématem byl život proletariátu a jeho revoluční perspektiva. Vzorem byla hlavně díla ruské sovětské literatury (Maxim Gorkij, Michail Šolochof). V Čechách tento směr prosazovali Bedřich Václavěk a Kurt Konrad. Ve 30. letech přinesl směr výrazná literární díla, po roce 1948 byl jeho oficiální proud vesměs schematický a konvenční.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 3

U znamenitých pramenů "Eau de Cologne"
setřásaly květiny svůj pudr vzdušný pel
To byly lázně nemocných krasavic
koupajících se v stříbře zrcadel

A v kolonádách fauna hudebních nástrojů
k rytmu písně rozvíjí se had
Tu melodii znám
k té melodii všichni Evropané by měli tancovat

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

3 Která z následujících možností nejlépe vystihuje námět výchozího textu?

- A) kolínská
- B) taneční sál
- C) lázeňský ruch
- D) nemocné ženy

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 4

TEXT 1

Želvy se díky svému zbarvení na zahradě mezi rostlinami velmi snadno ztratí. Pokud nechcete strávit hodiny jejich hledáním, přilepte jim na krunýř fluorescentní nálepkou, která vám pomůže želvu rychle najít.

(N. Priou, Babiččiny dobré rady)

TEXT 2

Předložkový výraz díky má od původu platnost hodnotící, vyjadřuje vztah příčinný k nějakému ***** jevu. [...] Stává se však, že se s touto sekundární předložkou setkáváme i v takových spojeních, v nichž bychom spíše čekali výraz jiný. U této předložky se totiž projevuje tendence stát se výrazem uvádějícím příčinu děje bez hodnocení, neutrálně.

(A. Polívková, Jazykové sloupky)

2 body

4 Výraz díky je v textu 1 použitý nevhodně. Rozhodněte s využitím této informace, které z následujících slov patří na vynechané místo (***) v textu 2:**

- A) kladnému
- B) zápornému
- C) neutrálnímu
- D) hodnocenému

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 5–7

§ 36 (3) Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce. Podmínkou přijetí dítěte narozeného v období od září do konce prosince k plnění povinné školní docházky podle věty druhé je také doporučující vyjádření školského poradenského zařízení, podmínkou přijetí dítěte narozeného od ledna do konce června doporučující vyjádření školského poradenského zařízení a odborného lékaře, která k žádosti přiloží zákonný zástupce.

(4) Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, a to v době od 15. ledna do 15. února kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

5 Které z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) zákon
- B) výklad
- C) nařízení
- D) směrnice

2 body

6 Která z následujících vět má stejný význam jako první věta odstavce (4) ve výchozím textu?

- A) Zákonný zástupce má přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce,
- B) Zákonný zástupce musí přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce,
- C) Zákonný zástupce může přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce,
- D) Zákonný zástupce by měl přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce,

2 body

7 Které z následujících tvrzení je v souladu s obsahem výchozího textu?

- A) Zákonný zástupce může dítě k zápisu do školy přihlásit nejdříve v den, kdy dítě dosáhne šesti let věku, pro přihlašování je určen přelom ledna a února.
- B) O odklad povinné školní docházky svého dítěte mohou požádat zákonní zástupci v případě, že nejsou přesvědčeni o psychické vyzrálости dítěte.
- C) K plnění povinné školní docházky jsou přijaty všechny děti, které dovrší šestý rok života do konce srpna před nástupem do školy, pokud nemají odklad.
- D) Pokud dítěti bude šest let až po nástupu do školy, konkrétně v době mezi zářím a prosincem příslušného školního roku, k přijetí postačí, když zákonný zástupce podá písemnou žádost o přijetí dítěte.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–10

Bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek stesk a úzkost z života i smrti
Vracel jsem se domů přes most Legií
zpívaje si v duchu malou árii
píják světél nočních bárek na Vltavě
z hradčanského dómu bilo dvanáct právě
půlnoc smrti hvězda mého obzoru
v této vlahé noci z konce února

Bylo tu však něco těžkého co drtí
smutek stesk a úzkost z života a smrti

(V. Nezval, Edison)

- 8 Napište název rýmu, který se uplatňuje ve výchozím textu: **2 body**
- 9 Napište, v kolikátém verši se poprvé vyskytuje lyrický subjekt: **2 body**
- 10 Který z následujících výrazů nejpřesněji vystihuje atmosféru výchozího textu? **2 body**
- A) tíseň
 - B) otupělost
 - C) fyzická bolest
 - D) tiché uspokojení

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 11

Jestliže trpíte panickou poruchou, víte, jak ničující tato nemoc může být. Záchvaty náhle vzniklé úzkosti přicházejí bez ohlášení a očekávání dalšího záchvatu budí trvalou úzkost a napětí. Někteří lidé trpí záchvaty úzkosti ve specifických situacích, jako je např. cesta autobusem, v davu, ale i na místech jako jsou mosty, otevřená prostranství. Pak hovoříme o tzv. agorafobii. Lidé se „citlivým“ místům vyhýbají, často se izolují od druhých a ve vysokém procentu případů se k této poruše přidružuje depresivní nálada.

(www.panicka-porucha.wz.cz)

- 11 Která z následujících úprav výchozího textu odstraňuje nedostatek v oblasti odkazování v textu? **2 body**
- A) Místo *na místech jako jsou mosty* má být *na místech jako jsou např. mosty*.
 - B) Místo *Jestliže trpíte panickou poruchou* má být *Trpíte-li panickou poruchou*.
 - C) Místo *jak ničující tato nemoc může být* má být *jak ničující nemoc může být*.
 - D) Místo *Lidé se „citlivým“ místům vyhýbají* má být *Tito lidé se „citlivým“ místům vyhýbají*.

2 body

12 Které z následujících souvětí je napsáno pravopisně správně?

- A) Spolužák Zdeněk, kterého jsme minulý týden navštívili v nemocnici se už uzdravuje a pojedje určitě s námi, z čehož mají radost zejména dívky.
- B) Všichni, kteří znají historickou postavu Albrechta z Valdštejna, budou rádi, že se projdou dlouhou lipovou alejí, kterou nechal, tento vojevůdce z třicetileté války, zasadit.
- C) Při cestování využijeme služeb Českých drah, kde uplatníme skupinové jízdné, pojedeme ale také autobusem a rovněž budeme chodit pěšky, abychom měli čas si vše pořádně prohlédnout a zapamatovat.
- D) Protože chceme potěšit učitele biologie, pojedeme na exkurzi do zoologické zahrady ve Dvoře Králové nad Labem již sice už mnozí z nás navštívili, ale nevěnovali jí takovou pozornost, jakou by si zasloužila.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 13–14

Čtvrtý celovečerní snímek Terrence Malicka vypráví příběh o setkání dvou světů a o lásce, jež zdánlivě nemá šanci na naplnění. Jeho hrdinou je anglický lodní důstojník John Smith (Colin Farrell), který v roce 1607 připluje spolu s dalšími Angličany ke břehům dnešní Virginie. Po strastiplném putování do vnitrozemí za indiánským vůdcem se zamiluje do jeho dcery... Dobrodružné drama s četnými filozofickými přesahy byl nominován na Oscara za kameru.

(Pátek Lidových novin 51/2009)

2 body

13 Která z následujících úprav poslední věty výchozího textu odstraňuje chybu v její výstavbě?

- A) Dobrodružný drama s četnými filozofickými přesahy byl nominován na Oscara za kameru.
- B) Dobrodružný dramata s četnými filozofickými přesahy byl nominován na Oscara za kameru.
- C) Dobrodružné drama s četnými filozofickými přesahy bylo nominováno na Oscara za kameru.
- D) Dobrodružné dramata s četnými filozofickými přesahy bylo nominované na Oscara za kameru.

2 body

14 Která z následujících možností je správným výkladem úseku výchozího textu *John Smith (Colin Farrell)*?

- A) Colin Farrell je pseudonym herce Johna Smithe.
- B) Postavu John Smithe ztvárnil ve filmu Colin Farrell.
- C) Další známý herec Colin Farrell dabuje Johna Smithe.
- D) Herec John Smith představuje hrdinu filmu Colina Farrella.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–17

„Nic. Televizní pořad Pod kůži po tom dál šel a vypravili se i přes moře do Tallinu. Reportérům stačilo zhruba jedno odpoledne k tomu, aby dvě z těch dívek našly doma u rodičů. Ta třetí se přestěhovala do Itálie.“

(Vzhledem k povaze některých úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

15 **Která z následujících otázek nejspíše předchází výchozímu textu?** **2 body**

- A) Jak jsou daleko?
- B) A co se s nimi stalo?
- C) Reportérům zaplatili?
- D) Kolik za to budeš chtít?

16 **Ve které z následujících oblastí je ve výchozím textu chyba?** **2 body**

- A) v psaní předpon
- B) ve tvarech číslovek
- C) v pravopisu velkých písmen
- D) ve shodě přísudku s podmětem

17 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení o prvním souvětí výchozího textu, zda je pravdivé (ANO), či nikoli (NE):** **max. 3 body**

	A	N
17.1 Obě věty mají stejný podmět.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17.2 První věta obsahuje shodný i neshodný přívlastek.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17.3 Druhá věta obsahuje částici ve funkci příslovečného určení.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17.4 V souvětí se vyskytuje nesoulad v mluvnické kategorii čísla u přísudků.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

18 **Rozhodněte o každém z následujících úryvků, zda je napsán v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):** **max. 3 body**

	A	N
18.1 Některé své soudy brala zpět, zdály se jí příliš emotivní, proti oficiálnímu vydání protestovala.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18.2 Film prý neměla příliš ráda, protože v něm hrála bez výraznějšího lýčení, na které byla zvyklá.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18.3 Její pozdější memoáry jsou těžkopádnější, občas i jazykově zastaralé, formulace opatrnější.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18.4 Je oslňující postavou v rodinné a dějinné tragédii, oběť vlastní najivity, lehkomyšlnosti a krásy.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

max. 3 body

19 Rozhodněte o každém z následujících úryvků, zda je napsán v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

- | | A | N |
|---|--------------------------|--------------------------|
| 19.1 Napište nám, jestli jste byli s letošním, sedmým ročníkem konference spokojeni nebo vás, spíše zklamala. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 19.2 Pro tento účel se nejvíce hodí červený cedr, gabun, mahagon nebo teak, prostě dřeva odolná proti vlhkosti a páře. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 19.3 Pokud tento přehrávač používáte, buď využijte automatické aktualizace, nebo si novou verzi stáhněte ze stránek produktu. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 19.4 Desky zhotovené odborníkem, jsou většinou lakované vysoce kvalitními nátěrovými hmotami nebo se impregnují přírodním voskem. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
-

max. 3 body

20 Rozhodněte o každém z následujících úryvků, zda je napsán v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

- | | A | N |
|--|--------------------------|--------------------------|
| 20.1 Původně poprockové skladby tak dostaly díky akustickým nástrojům porci melancholie. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 20.2 V rámci projektu byly na scénu divadla postupně uvedeny díla Zločin a trest, Běsi a Bratři Karamazovi. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 20.3 Bára by asi rezignovala na nový život i na nově vznikající vztah k Mikulášovi, kdyby tu nebyly sami děti. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 20.4 Příležitost projet se parovozem nevynechaly ani celebrity, včetně hraběte Kaunitze a jeho manželky, ti vyrazili také. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

21 Seřadte jednotlivé odstavce (A–F) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

A) „Jen mi ji prozrad“, řekl slavík, „já se nebojím.“

B) „Jedna možnost je,“ odpověděl keř, „ale je tak hrůzná, že nemám odvahu ti ji prozradit.“

C) I letěl slavík k růžovému keři, který obrůstal staré sluneční hodiny. „Dej mi červenou růži,“ prosil, „a já ti zazpívám svou nejlíbeznější píseň.“

D) I letěl slavík k růžovému keři, který rostl pod studentovým oknem. „Dej mi červenou růži,“ prosil, „a já ti zazpívám svou nejlíbeznější píseň.“ Ale keř zavrtěl hlavou.

E) Ale keř zavrtěl hlavou. „Já mám růže žluté,“ odpověděl, „žluté jako vlasy mořské panny, co sedí na jantarovém trůně, žlutější než narcis, co kvete na louce, než přijde sekáč s kosou. Ale zalet' si k mému bratrovi, co roste pod studentovým oknem, ten ti možná dá, co potřebuješ.“

F) „Já mám červené růže,“ odpověděl, „červené jako holubí nožky, červenější než ohromné vějíře korálů, co se vlní a vlní v podmořských jeskyních. Ale zima mi zmrazila cévy, mráz mi spálil poupata a bouře mi polámala větve, takže letos žádné růže mít nebudu.“ „Já potřebuji jen jednu červenou růži,“ pravil slavík. „Jednu jedinou červenou růži! Copak není vůbec žádná možnost, jak ji získat?“

(O. Wilde, Slavík a růže)

- 21.1 _____
 21.2 _____
 21.3 _____
 21.4 _____
 21.5 _____
 21.6 _____

max. 2 body

22 Přiřadte k jednotlivým úryvkům textů (22.1–22.3) odpovídající úryvky básní (A–E):

- 22.1 Autor je tedy básník sebeanalytický a reflektivný. Ví, co chce, i ví, co je. Jeho charakteristika není právě nepřesná a nesprávná. Ty prvky, jež vypočítává jako konstitutivné své duši: anemie, bázlivost, plachost, zešeřelost – antikvovanost, ironičnost, sentimentalitu a mystifikaci – ty opravdu najde čtenář v této knize. _____
- 22.2 Autor své postavení záměrně co možná nejvíce snižuje a božské vyzdvihuje, aby ukázal nesmírnou propast mezi schopnostmi člověka a Boha a ukázal jejich nesouměřitelnost... _____
- 22.3 Umění, které přináší [...], je ležérní, dovádivé, fantaskní, hravé, neheroické a milostné. Není v něm ani špetky romantismu. Zrodilo se v atmosféře jaré družnosti, ve světě, který se směje; co na tom, slzí-li mu oči. Převládá humorná letora, od pesimismu bylo upřímně upuštěno. Posunuje emfázi směrem k požitkům a krásám života, ze zatuchlých pracoven a ateliérů, je ukazatelem cesty, která odnikud nikam nevede, točí se v nádherném vonném parku, neboť je to cesta života. _____

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje úryvků uvedeny.)

- A) A
nazváno buď prostou chatrčí
Ó palmy přeneste svůj rovník nad Vltavu!
Šnek má svůj prostý dům z něž růžky vystrčí
a člověk neví kam by složil hlavu
- B) Co jsem já, abych užil
užíváním mého Boha?
Já jsem, abych se ssoužil,
jednom neřest, bída mnohá.
Já jsem prach, truple hlíny
ten rod můj, to pokolení,
odtud prvorozený,
odtud jsme lidé smrtedlní.
- C) Dnes dvorce ani po klekání nezavřeli -
dva smutné dvorce na samotách propadlých -
dva hlasy se tam o cos hádaly a přely
při rudých stínech pochodní za vodou vzdálených.
Byl prvý hluboký a stále chtěl své ano,
a druhý bázlivý a stále chtěl své ne,
až zmikly najednou, když blízko bylo ráno,
a měsíc vyšel na chvílku nad vody vzdálené.
- D) Dřevo se listem odievá,
slavíček v keřku spievá.
Máji, žaluji tobě
a méčě srdce ve mdlobě.
Zvolil sem sobě milú,
ta tře mé sdrce pilú.
Pila hřeže, ach bolí,
a tvójť budu, kdet' sem koli.
Srdéčko, divím se tobě,
že nechceš dbáci o sobě.
Tvá radost, veselé hyne
pro tu beze jmene.
- E) Dříve zemře smrt, a slunce zhasne,
Než ta láska zajde k dýmce krásné
A jen kdybych věděl jistě,
Že sem darmo zásluh nechválil:
Ját' bych sobě na tom místě
Jako Čech a kuřák pravý,
Na naše a všechněch Čechův zdraví
Dýmku uherského zapálil!

max. 2 body

23 Přiřadte k jednotlivým charakteristikám (23.1–23.3) odpovídající literárněvědný termín (A–E):

- 23.1 Sborník, ročenka, kalendář obsahující literární příspěvky různých autorů, často poprvé publikujících. Někdy též reprezentační výběr z tvorby určitého období. _____
- 23.2 Žánr náboženské literatury, kázání vázané k mravoučnému námětu či pasáži z bible. Původně čteny v době nepřítomnosti hlavy náboženské obce místo kázání jako autentické texty významných církevních autorů. _____
- 23.3 Programová formulace estetických principů a postupů literární školy, skupiny nebo směru. Termín zahrnuje širokou škálu literárních a literárněteoretických projevů od estetických spisů, předmluv, statí, přes programové deklarace, až k literárním dílům. _____

- A) glosa
- B) homilie
- C) konfese
- D) almanach
- E) manifest literární

max. 3 body

24 Přiřadte k jednotlivým charakteristikám (24.1–24.4) odpovídající kompozici (A–F):

- 24.1 Metoda výstavby literárního díla, v níž se uplatňují dvě nebo i více dějových linií, a to buď rozvíjených samostatně (např. W. Faulkner, *Divoké palmy*), nebo se dříve či později vzájemně prostupujících (L. N. Tolstoj, *Vojna a mír*; A. Jirásek, *Mezi proudy*). _____
- 24.2 Metoda výstavby literárního díla, kterou charakterizuje vložení několika dalších příběhů do příběhu prvního, většinou tak, že jeho jednající osoby vyprávějí následující povídky, až nakonec může být dokonce původní povídka docela zapomenuta. V české literatuře ji použil např. S. Čech (*Ve stínu lípy*). _____
- 24.3 Metoda fabulační výstavby literárního díla postupující tak, že na jednu událost navazují události nové, přičemž vazby mezi nimi jsou víceméně uvolněné a nejednou bývají spojeny pouze postavou hlavního hrdiny (např. Cervantesův *Don Quijote de la Mancha*, Jiráskův *F. L. Věk*, Haškův *Švejk* apod.). _____
- 24.4 Metoda fabulační výstavby literárního díla, která podstatně porušuje časovou posloupnost: vnímatel je seznámen nejprve s konečným výsledkem děje, pak teprve postupně následují příčiny zápletky. Porušení časové posloupnosti může mít různé příčiny – autor usiluje především o to, aby čtenář nebyl strháván napětím vlastního děje, a klade proto od počátku významový akcent na jeho příčiny. Setkáváme se s ní vedle prózy (V. Mrštík, *Santa Lucia*) též v poezii (F. Hrubín, *Romance pro křídlovku*) i v dramatu (J. Anouilh, *Tomáš Becket*) a filmu (G. Čuchraj, *Čisté nebe*). _____

(Slovník literární teorie)

- A) paralelní
- B) řetězová
- C) rámcová
- D) stupňovitá
- E) roztříštěná
- F) retrospektivní

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

A jaký je obraz Prahy v Podivném přátelství? Zpočátku se tu město objevuje pouze jako kulisa: Jesenius bydlí na Žižkově, s Veselým se prochází po obvodu města, po nábřeží, za městem. Topos Národního divadla, jehož je Jesenius členem, není v syžetu kupodivu nijak rozvinut. Přitom se zmiňuje dvojí vztah k městu: „Jesenius miloval Prahu oddanou láskou starého milence, ale milence příliš zaměstnaného“; „Ale Veselého uvádělo město a jeho noci do vytržení.“ Postupně však v románu nabývá stále většího významu Staré Město a Malá Strana, Praha se stává jedním z hlavních témat.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

- 25 Ke kterému z následujících útvarů nejspíše patří výchozí text?** **2 body**
- A) cestopis
 - B) životopis
 - C) literární manifest
 - D) literárněvědná studie
- 26 Ke kterému z následujících autorů odkazuje výchozí text?** **2 body**
- A) Julius Zeyer
 - B) Ivan Olbracht
 - C) Vladimír Körner
 - D) Zikmund Winter
- 27 Které z následujících tvrzení nejvíce odpovídá svým významem výchozímu textu?** **2 body**
- A) Prostředí Prahy má od začátku až do konce vypravování pro děj knihy stejný význam.
 - B) Jak vypravování postupuje, prostředí Prahy zaujímá v příběhu čím dál tím důležitější místo.
 - C) Prostředí Prahy hraje důležitou úlohu jen na začátku vypravování, ale postupně se jeho význam pro děj zmenšuje.
 - D) Skutečnost, že se děj knihy odehrává v Praze, není ani na začátku vypravování, ani v jeho dalším průběhu důležitá.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 28

[...] sedm delších básní, psaných nerýmovaným volným veršem. Je to v podstatě jediný polemický dialog s domovem, s nímž se musí básník vyrovnat, chce-li překonat své emigrační trauma. Vytrženost z domova splývá Divišovi s apokalyptickou vizí světa (tematizovanou ve skladbě Beránek na sněhu), který je nenapravitelně rozpolcen a v němž člověk hyne.

(Český Parnas. Vrcholy literatury 1970–1990)

2 body

28 Která z následujících ukázek nejvíce odpovídá výchozímu textu, a je tedy dílem Ivana Diviše?

- A) Milovat Čechy znamená přivodit si
a pěstovat svou nemoc,
ničit si poslední zdraví

Kdo komu vrátí oslepené jestřáby?
kdo uplouhané sněžné levharty,
souměrně krásnou zvěř, proměňovanou v cirkusáckou havěť?

- B) Vy truchlenci, jenž rozsmutnivše sebe,
V tiché se slzy celí rozplýváte,
Vás já jsem posly volil mezi všemi.
Kudy plynete u dlouhém dálném běhu,
I tam, kde svého naleznete břehu,
Tam na své pouti pozdravujte zemi.
Ach zemi krásnou, zemi milovanou,
Kolébku mou i hrob můj, matku mou,
Vlast' jedinou i v dědictví mi danou,
Šírou tu zemi, zemi jedinou! –

- C) Stále stejným
zdvihem a klesáním křídel,
v polohách vyšších a vyšších
opakovaným,
nad tíží země
vítězí nádherná letu.
O cestách milosti zpívají hlasy duchů,
jak ptáci dávná svá hnízda obletující,
v kouzelných zahradách metamorfóz,
mystický zahradníku!

- D) Plachty dmou se, plujem z přístavu.
Loď je lehká, lehká srdce naše.
Nehledíme zbaběle a plaše,
necítíme v údech únavu.

Vítr žene. A my voláme
pozdrav těm, kdož na břehu dlí klidní:
Neznámí a přehlížení, bídní
odkryjeme světy neznámé!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 29

Největší důvěru jim však projevil a nejmíc je vzrušil, když přišla řeč na válku. Naklonili se blíž a on jim šeptem svěřil (ač v okruhu dvou mil nebylo živé duše), že získal celou řadu důvěrných informací jak v Bostonu, tak ve Washingtonu – přímo z hlavního stanu – má spojení s některými lidmi – nemůže je jmenovat, ale jsou to velká zvířata, jak na ministerstvu války, tak ve státním departmentu – on soudí – jenom proboha nikomu ani slovíčko, je to přísně taj. dův. – obecně se o tom neví mimo Washington – ale jsou tu mezi sebou – můžou na to vzít jed – Španělsko se konečně rozhodlo, že se do toho maglajzu zamotá na straně Dohody. Ano, panečku, do měsíce stanou ve Francii po našem boku dva milióny Španělů, ozbrojených až po zuby. To budou Němci valit bulvy, že?“

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

29 Napište, ke kterému válečnému konfliktu odkazuje výchozí text:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 30



(<http://images.google.cz>)

2 body

30 Napište termín označující grafické uspořádání básně ve výchozím textu:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 31

Marsyas (1931) Karla Čapka začíná statí Poeta (napsanou už r. 1919), v níž je poezie zcela neznámého literárního ztroskotance na jedné straně ukázána jako zřícená stavba, smetiště úlomků různých kulturních a jazykových vrstev, avšak na druhé straně je tu obdivována třeba „naivní lahoda“ těchto veršů: „...Pozdrav přináším / Těm, kdož mi dobře činí.“

(Z. Kožmín, Zvětšeniny ze stylu bratří Čapků)

2 body

31 Vypište z textu citaci z díla neznámého literárního ztroskotance:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 32

Pozdrav [...]

V prosinci 1918

Vítězi, který vjíždíš
do pražských bran,
žehnej Ti svatý Václav
a Mistr Jan.

Červenobílý prapor
jsi světem nes,
červenobílý prapor
Ti vlaje dnes.

A miliony srdcí
bijí Ti vstříc
a muži, ženy, děti
přišli Ti říci:

Náš otče, který vjíždíš
do pražských bran,
žehnej Ti svatý Václav
a Mistr Jan.

(K. Toman, Stoletý kalendář)

2 body

32 Napište příjmení osobnosti, které je určen pozdrav v názvu básně:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 33

Když je nám teprv deset let
či dvanáct – to je jak by smet,
buď se k nám krása zády točí,
protože o nás nestojí,
či máme zamhouřené oči;
anebo je to obojí.

(J. Seifert, Maminka)

2 body

33 Napište rýmové schéma výchozího textu:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 34–35

Komedianti z Texasu
na pouť se dali
Frančesko Lyk a malá Isabela
pod oranžovým slunečником jela
dva nábožní oslové je táhli
v mexické drožce

Po celém světě bloudíce
zapadli do města Třebíče
bengalským ohněm rozžali si tam
vlasaté komety a měsíce

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

34 Napište název literárního směru, který je reprezentován výchozím textem:

2 body

35 Která z následujících dvojic slov netvoří v kontextu výchozího textu obrazné pojmenování?

- A) malá Isabela
- B) nábožní oslové
- C) vlasatá kometa
- D) bengalský oheň

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 36–39

Poslali mne do Oxfordu studovat práva, abych si i přesto, že jsem prvorozený a jediný syn svého rodu, vydělával na živobytí – tak hluboko jsme upadli do neštěstí. Prestcottovi jsou rodina velmi starobylá, avšak války nás citelně zasáhly. Můj otec, sir John Prestcott, se přidal ke králi, když onen vznešený muž roku 1642 vyvěsil svou vlajku v Northamptonu, a statečně bojoval za občanské války. Měl s tím nesmírné výdaje, jelikož si vydržoval celou jezdeckou švadronu, a zakrátko musel kvůli penězům zastavit svou půdu. Učinil to však v přesvědčení, že je to moudrá investice do budoucna. Nikdo si v oněch prvních dobách vážně nepřipouštěl, že by boje mohly skončit jinak než triumfálním vítězstvím. Jenomže otec, jakož i mnozí jiní, nepočítal s královou neústupností a s rostoucím vlivem fanatiků v parlamentu. Válka se protahovala, země trpěla, otec chudl.

Katastrofa nastala, když Lincolnshire – kde ležela větší část rodinného panství – zcela ovládli kulatohlaví. Matka tehdy byla nakrátko uvězněna a naše výnosy většinou zkonfiskovány.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

36 **Ve které z následujících zemí se nejspíše odehrává děj výchozího textu?**

- A) Irsko
- B) Anglie
- C) Austrálie
- D) Spojené státy americké

2 body

37 **Které z následujících tvrzení o vypravěči odpovídá výchozímu textu?**

- A) Vypravěčem je autor, který děj prožil.
- B) Text nemá jednoznačného vypravěče.
- C) Vypravěčem je postava, která se účastní příběhu.
- D) Vypravěč je vševědoucí, stojí nad vyprávěným příběhem.

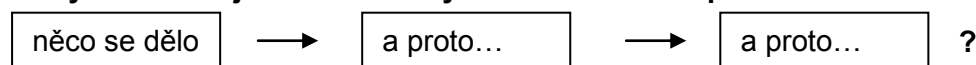
2 body

38 **Který z následujících úseků výchozího textu lze vnímat jako nejsilněji expresivně zbarvený?**

- A) onen vznešený muž
- B) války nás citelně zasáhly
- C) bojoval za občanské války
- D) moudrá investice do budoucna

2 body

39 **Který z následujících úseků výchozího textu odpovídá schématu**



- A) Válka se protahovala, země trpěla, otec chudl.
- B) Prestcottovi jsou rodina velmi starobylá, avšak války nás citelně zasáhly.
- C) Jenomže otec, jakož i mnozí jiní, nepočítal s královou neústupností a s rostoucím vlivem fanatiků v parlamentu.
- D) Měl s tím nesmírné výdaje, jelikož si vydržoval celou jezdeckou švadronu, a zakrátko musel kvůli penězům zastavit svou půdu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 40

Vešel jsem do dvora současně s lidmi, kteří sem přicházeli z okolních domů. Za okny se rozsvěcovaly lampy a objevovala se tam jedna temná hlava za druhou. U přízděné kolny na dříví se choulil hlouček chudě oblečených lidí, bylo jich asi osm, hovořili vzrušenými, vyděšenými hlasy. Opodál, vedle sudu na dešťovou vodu, ležela v kaluži krve nějaká dívka. Podle polohy těla a nepřírozeně stočené hlavy se dalo hádat na zlomený vaz.

Všichni se na ni dívali jako očarování, včetně malého děvčátka v modré blůze a s bílým šátkem na krku. Nějaký mladý muž s černým knírkem říkal ostatním, že před půlhodinou ještě žila, viděl ji přicházet. Jakási žena v bílé plachetce zalomila rukama, chtěla něco říct, ale nemohla.

(M. Urban, Lord Mord)

2 body

40 Který z následujících typů promluvy se ve výchozím textu neuplatňuje?

- A) řeč přímá
- B) řeč postavy
- C) řeč nepřímá
- D) řeč autorská

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 41–42

Že se schyluje k další válce, to bylo jasné oběma, stejně jako ostatním lidem; Julien měl občas dokonce dojem, že dojde k občanské válce a francouzské ulice se opět budou stápět v krvi a dunět křikem politických frakcí. [...] I takoví jako Marcel, jenž jednou pronesl k Julienovi proslov o mimořádné vojenské dokonalosti obranných opatřeních Francie, hned vzápětí líčili, co se bude dít, až si Němci podrobí celou Evropu. A jak se blížil ten den a kontinent náměsíčně spěl ke konfliktu a následné hrozící pohromě nepředstavitelného dosahu, Marcelovy názory byly čím dál tím extrémnější a pomstychtivější.

(I. Pears, Scipionův sen)

2 body

41 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je jazyková chyba?

- A) byly čím dál tím extrémnější a pomstychtivější
- B) francouzské ulice se opět budou stápět v krvi a dunět křikem
- C) ke konfliktu a následné hrozící pohromě nepředstavitelného dosahu
- D) proslov o mimořádné vojenské dokonalosti obranných opatřeních Francie

2 body

42 Kdo promlouvá ve výchozím textu o výborné francouzské připravenosti k obraně?

- A) autor
- B) Julien
- C) Marcel
- D) vypravěč

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 43–44

Rok 1958 byl pro českou literaturu počátkem konce tuhé doktríny „socialistického realismu“. Do té doby neznámý mladý autor vydal tehdy vyprávění o posledních dnech války, román ***** (napsaný již před 10 lety tehdy 24letým studentem), v němž s okázalou upřímností vystavil na odiv pochybnosti své generace o smyslu velkých dějin a útěk mladých lidí do světa „každodennosti“, k jazzu, k dívkám, do všeobecné zamilovanosti mládí. – Kniha vyvolala literární i politický skandál, ale její autor se stal rázem jedním z nejpopulárnějších prozaiků 60. let v Praze.

(K. Chvatík, Melancholie a vzdor)

43 **Které z následujících literárních děl patří na vynechané místo (*****)** **2 body**
ve výchozím textu?

- A) Žert
- B) Zbabělci
- C) Spalovač mrtvol
- D) Ostře sledované vlaky

44 **Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam slova** **2 body**
***doktrína* ve výchozím textu?**

- A) soustava zásad
- B) dobová zvyklost
- C) donucovací nástroj
- D) pronásledování autorů

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 45

A teď, kdy nevzpomněl jsem snad,
vše se tu chystám zanechat,
na plavbu bych se vydal rád,
proč jdete vahnout na můj sad?

Pro vás tu slunce nehoří a nevýskají pohoří.
Nám nikde louky nevoní, zpěv nezní v našem pomoří,
chci odplout sám a poslouchám
podzimu pohádkové hlasy,
jdu hledat Nové království.

Kdo vám tak zcuchal tmavé vlasy?

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

45 **Který z následujících směrů je reprezentován výchozím textem?** **2 body**

- A) realismus
- B) civilismus
- C) surrealismus
- D) symbolismus

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 46

luk jenž od západu napíná se
Indián shlédl stopu na zemi
Poslední druhové zhynuli v dávném čase
a měsíc dorůstá prerie kamení

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

46 Které z následujících písmen je názvem výchozího textu?

- A) D
- B) K
- C) L
- D) P

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 47

Každý věneček musí být z devatera kvítí, musí mít tři klásky obilní: žitný, ječný a pšeničný, dubový lísteček, z jedliny kvíteček a travičky sviteček. Pamatuj si, že v každém musí převládat jedna barva. Pro tátu bílej, haby nám bul milej; pro mámu z doušky mateří ha dorotího kvítí muší se věneček svítí; pro dívčí z pivoněk, růží, haby byla jednou milá muži.

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

47 Která z následujících možností se výrazně uplatňuje ve výchozím textu?

- A) argot
- B) slang
- C) dialekt
- D) neologismus

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDLI/A VŠECHNY ODPOVĚDI.